N A J W Y Ż S Z A I Z B A K O N T R O L I

Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

S/03/013
KGP/41133/03
Nr ewid. 165/2004/S03013/KGP

Informacja o wynikach kontroli

Prywatyzacja Biura Projektów Przemysłu Betonów BIPRODEX

Misją Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej.

Wizją Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa.

Informacja o wynikach kontroli

Prywatyzacja Biura Projektów Przemysłu Betonów BIPRODEX

Dyrektor Departamentu
Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

Paweł Banaś

Zatwierdzam:

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Krzysztof Szwedowski

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
00-950 Warszawa
tel./fax: 0-prefiks-22-825 44 81
www.nik.gov.pl

Spis treści:

1. WPROWADZENIE 3

2. PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI 4

2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności 4
2.2. Synteza wyników kontroli 4
2.3. Wnioski 6

3. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI 9

3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych 9
3.2. Ustalenia 10
3.2.1. Decyzja o sprzedaży przedsiębiorstwa Biprodex 10
3.2.2. Naruszenie procedury prywatyzacji 11
3.2.3. Nierzetelna analiz wycen w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim 13
3.2.4. Niezrealizowne zobowiązania 15
3.2.5. Brak należytego nadzoru ze strony MSP 16
3.2.6. Realizacja płatności przez SP KWWS 17

4. INFORMACJE DODATKOWE O PRZEPROWADZONEJ KONTROLI 18

4.1. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli 18

5. ZAŁĄCZNIKI 22

5.1. Wykaz osób zajmujących stanowiska Ministra SP i Wojewody 22
5.2. Wykaz aktów prawnych powołanych w *Informacji* 22

1. Wprowadzenie

Temat Najwyższa Izba Kontroli z własnej inicjatywy przeprowadziła kontrolę *Prywatyzacji Biura Projektów Przemysłu Betonów BIPRODEX*. Została ona ujęta w ewidencji kontroli NIK pod nr S/03/013. Kontrola została podjęta w związku z przedstawionymi przez **Rzecznika Praw Obywatelskich** wątpliwościami dotyczącymi prawidłowości przebiegu prywatyzacji omawianego przedsiębiorstwa.

Cel Podstawowym celem kontroli było dokonanie oceny realizacji przez nabywcę postanowień wynikających z umowy sprzedaży przedsiębiorstwa państwowego **Biuro Projektów Przemysłu Betonów BIPRODEX**.

Zakres Główne zagadnienia objęte tematyką kontroli dotyczyły wywiązywania się nabywcy przedsiębiorstwa z zobowiązań zawartych w umowie sprzedaży, w szczególności dokonania inwestycji, realizacji pakietu socjalnego i płatności na rzecz Skarbu Państwa. Dodatkowo, w wyniku kontroli dokonano oceny przygotowania, sprzedaży BPPB BIPRODEX, której dokonał **Wojewoda Mazowiecki** oraz nadzoru nad realizacją procesu prywatyzacji, który sprawował **Minister Skarbu Państwa**. Badaniami kontrolnymi objęto lata 1997-2003.

Skontrolowano spółkę **Studia Projektowe KWWS Sp. z oo. (SP KWWS)** oraz Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie.

Organizacja Jednostką przeprowadzającą badania kontrolne był Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji. Kontrolę przeprowadzono od grudnia 2003 r. do lutego 2004 r.

2. Podsumowanie wyników kontroli

2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności

Kontrola przeprowadzona przez NIK w podmiotach uczestniczących w prywatyzacji **Biura Projektów Przemysłu Betonów BIPRODEX** wykazała, że:

- **Wojewoda Mazowiecki** przygotował prywatyzację w sposób nierzetelny,
- nadzór ze strony **Ministra Skarbu Państwa** nad realizacją umowy prywatyzacyjnej przez nabywcę przedsiębiorstwa – spółkę SP KWWS – był niedostateczny,
- **SP KWWS** nie wywiązywało się z istotnych zobowiązań umownych.

Skarb Państwa nie podjął żadnych działań dyscyplinujących nabywcę do rzetelnego zrealizowania postanowień umowy. Wskutek tak przeprowadzonej prywatyzacji, przychody Skarbu Państwa zostały zaniżone o ponad **4 mln zł.**

2.2. Synteza wyników kontroli

Zmiana ścieżki prywatyzacyjnej

1. **Minister Przemysłu i Handlu** zdecydował 27 października 1995 r. o rozpoczęciu prywatyzacji BPPB Biprodex. Prywatyzacja miała nastąpić przez oddanie majątku przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania spółce pracowniczej (leasing pracowniczy). Pan Bohdan Jastrzębski - Wojewoda Warszawski decyzję tę potwierdził w 1996 roku, a pan Maciej Gielecki – kolejny Wojewoda, zmienił w roku 1998 postanawiając dokonać prywatyzacji w drodze sprzedaży. Zmiana decyzji Wojewody nastąpiła po wpłynięciu lakonicznego pisma spółki **Dom Wydawniczy Wolne Słowo – Dział Nieruchomości Sp. z oo.** Wskazywało ono na zainteresowanie nabyciem przedsiębiorstwa ale jego treść - zdaniem NIK a wbrew opinii Urzędu Wojewódzkiego - nie uzasadniała nadziei na uzyskanie przez Skarb Państwa większych korzyści. (str. 10 i 12 *Informacji*)

Naruszenia procedury

2. Analizy przedprywatyzacyjne BPPB Biprodex zlecone zostały wykonawcy przez samo Przedsiębiorstwo, co naruszało obowiązujące wówczas *rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zakresu analizy spółki oraz przedsiębiorstwa państwowego*[1]. § 8 tego *rozporządzenia* przewidywał, że wykonanie analizy zleca, jednemu lub kilku podmiotom, Minister Skarbu Państwa, **Agencja Prywatyzacji** albo organ założycielski przedsiębiorstwa państwowego. Ponadto, omawiane *rozporządzenie* nakładało na wymienione w nim organy obowiązek wyboru wykonawcy analiz, w drodze przetargu, którego jednak Wojewoda nie przeprowadził. (str. 11 *Informacji*)

Zaniżenie wartości majątku przedsiębiorstwa

3. W wyniku nierzetelnej analizy przez Urząd Wojewódzki w Warszawie wycen, wykorzystanych w procesie prywatyzacji przedsiębiorstwa „Biprodex", zaniżono przedział negocjacyjny wartości przedsiębiorstwa o ponad 4 mln zł. Na przyjęcie przez Wojewodę zaniżonej wartości złożyły się przede wszystkim błędy

[1] *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 czerwca 1997 r. w sprawie zakresu analizy spółki oraz przedsiębiorstwa państwowego, sposobu jej zlecania, opracowania, zasad odbioru i finansowania oraz warunków, w razie spełnienia których można odstąpić od opracowania analizy* (Dz.U. 64 poz. 408 ze zm.)

dot. ustalenia wartości prawa użytkowania wieczystego gruntu pod budynkiem przedsiębiorstwa oraz znaczne zaniżenie wartości rezydualnej przedsiębiorstwa[2] w wycenie metodą zdyskontowanych przyszłych strumieni pieniężnych DCF. Ostatecznie, przedsiębiorstwo sprzedano za cenę 8 mln zł, czyli niewiele ponad dolną granicę przedziału negocjacyjnego. (str. 13 *Informacji*)

Oparcie szacunków Wojewody na niewłaściwych analizach

4. W toku postępowania prywatyzacyjnego pan Antoni Pietkiewicz - Wojewoda Warszawski, bez wystarczającego uzasadnienia przyjął dokumentację (analizy prywatyzacyjne) przygotowaną częściowo w oparciu o nieaktualny stan prawny. Wcześniejsze opracowania prognozowały dalszy rozwój przedsiębiorstwa sprywatyzowanego przez oddanie go w leasing spółce pracowniczej. Po zmianie sposobu prywatyzacji (z leasingu na sprzedaż) nie dokonano aktualizacji analizy przedprywatyzacyjnej w części obejmującej stan i perspektywy jego rozwoju. Z kolei, aktualizacja wartości majątku przedsiębiorstwa, powinna uwzględniać nie tylko zmianę ścieżki prywatyzacyjnej, ale również prognozowane nakłady nabywcy na majątek nabytego przedsiębiorstwa. Konieczną aktualizację dokumentacji zastąpiono notatką służbową sporządzoną w Urzędzie Wojewódzkim przez pracownika Wydziału Nadzoru Założycielskiego i Mienia Skarbu Państwa. (str. 13 *Informacji*)

Nierzetelne negocjacje

5. Rokowania podjęte na podstawie publicznego zaproszenia, zmierzające do wyłonienia nabywcy BPPB Biprodex po zmianie ścieżki prywatyzacyjnej oraz postępowanie ofertowe w Urzędzie Wojewódzkim przeprowadzono nierzetelnie. Jako ofertę, stanowiącą podstawę zmiany omawianej ścieżki, potraktowano jednozdaniowe pismo skierowane do Urzędu Wojewódzkiego przez pana Macieja Kuleszę – Prezesa Zarządu spółki Dom Wydawniczy Wolne Słowo - Dział Nieruchomości Sp. z oo. Pismo to nie zawierało jednak podstawowych informacji dotyczących jego nadawcy, ani proponowanych ogólnych warunków transakcji nabycia przedsiębiorstwa.

Ogłoszenie Wojewody Warszawskiego zapraszające do składania ofert podmioty zainteresowane nabyciem BPPB Biprodex zawierało m. in. wymóg przedstawienia dokumentów potwierdzających wiarygodność finansową oferenta. Z dwóch podmiotów składających oferty - Studia Projektowe KWWS Sp. z oo.[3] oraz **„Mostostal-Export" SA** – pierwszy, tj. SP KWWS nie przedłożył dokumentów potwierdzających wiarygodność finansową. Spółka ta rozpoczęła działalność już po ogłoszeniu ww. zaproszenia Wojewody. Na brak potwierdzenia wiarygodności finansowej tego oferenta zwracało również uwagę – już po zakończeniu negocjacji – Ministerstwo Skarbu Państwa. Do przetargu nie przystąpiła natomiast ww. spółka Dom Wydawniczy Wolne Słowo – Dział Nieruchomości Sp. z oo. (str. 13 *Informacji*)

Zaniechanie realizacji zobowiązań

6. Wybrany przez Wojewodę Warszawskiego nabywca prywatyzowanego Przedsiębiorstwa (spółka Studia Projektowe KWWS Sp. z oo.) jednostronnie odstąpił od realizacji części zobowiązań wynikających z umowy prywatyzacyjnej,

[2] Wartością rezydualną przedsiębiorstwa jest wartość dochodów generowanych przez przedsiębiorstwo w latach następujących po okresie prognozy wolnych przepływów pieniężnych.

[3] Spółka zawiązana przez pana Macieja Kuleszę 20 listopada 1998 r.; w dniu 31 grudnia 1998 r. 29% udziałów objął Bałtycki Fundusz Leasingowy S.A.

zaś część jej postanowień realizował w sposób nienależyty. Spółka SP KWWS stosownie do postanowień umowy utworzyła spółkę, w której pracownicy objęli część udziałów, nie wniosła jednak do niej aportem własności budynku oraz prawa użytkowania wieczystego działki, na której budynek ten się znajduje. Ponadto, spółka nie ustanowiła hipoteki na omawianej nieruchomości, jak również nie zawiadomiła o tym fakcie organów reprezentujących Skarb Państwa, którymi byli odpowiednio: Wojewoda Mazowiecki oraz Minister Skarbu Państwa. Dodatkowo spółka nie dopełniła obowiązku waloryzacji płac pracowników, co stało się przedmiotem sporów sądowych. Wymienione obowiązki wynikały z zawartej umowy. W trakcie kontroli NIK przedstawiciele spółki zeznali, że od początku w ogóle nie zamierzali wnosić aportem do nowotworzonej spółki własności budynku i prawa do działki. (str. 15 *Informacji*)

Brak nadzoru MSP nad wykonywaniem umowy

7. Najwyższa Izba Kontroli oceniła, że nadzór Ministra Skarbu Państwa nad realizacją umowy prywatyzacyjnej BPPB Biprodex sprawowany był nierzetelnie. Wojewoda Mazowiecki przekazał dokumentację prywatyzacyjną Ministrowi Skarbu Państwa, który akta sprawy przekazał do Delegatury MSP w Ciechanowie. Mimo jednoznacznych postanowień umowy, Minister Skarbu Państwa nie dokonywał rzetelnej analizy przedstawianych mu przez nabywcę dokumentów, nie korzystał z uprawnień do dokonywania oględzin ani nie podejmował innych czynności z zakresu nadzoru nad realizacją omawianej prywatyzacji. Nieprawidłowości w realizacji umowy prywatyzacyjnej stwierdziła w tym czasie **Państwowa Inspekcja Pracy** oraz **Departament Kontroli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji**. Ponadto Minister Skarbu Państwa otrzymał skargę zwolnionych pracowników i udziałowców byłego przedsiębiorstwa – zarówno bezpośrednio jak też za pośrednictwem Wojewody Mazowieckiego. Powyższe okoliczności nie spowodowały jednak podjęcia przez Ministra Skarbu Państwa skutecznych czynności zmierzających do wyegzekwowania zobowiązań nabywcy lub rozwiązania umowy prywatyzacyjnej. (str. 16 *Informacji*).

Realizacja płatności i poziom inwestycji

8. Realizując część postanowień umowy prywatyzacyjnej spółka SP KWWS zgodnie z harmonogramem realizowała wszystkie płatności wraz z odsetkami a także poniosła w okresie trzech lat od przejęcia majątku przedsiębiorstwa BPPB Biprodex nakłady inwestycyjne w wysokości zgodnej z umową. (str. 17 *Informacji*)

2.3. Wnioski

W wyniku kontroli *Prywatyzacji Biura Projektów Przemysłu Betonów BIPRODEX*, NIK wnioskowała - w wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do spółki SP KWWS - o zrealizowanie postanowień umowy prywatyzacyjnej. W szczególności dotyczyły one wniesienia aportem nieruchomości po byłym przedsiębiorstwie państwowym, do utworzonej wspólnie z pracownikami spółki, oraz indeksacji płac pracowników tej spółki. Pismem z 16 czerwca 2004 r. SP KWWS odmówiła realizacji wniosków NIK. W związku ze stanowiskiem spółki, NIK w wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Ministra Skarbu Państwa przedstawiła m.in. **wniosek o rozważenie rozwiązania umowy prywatyzacyjnej Biura Projektów Przemysłu Betonów BIPRODEX**. Wystąpienie NIK skierowane do Wojewody Mazowieckiego zawierało wnioski dot. prowadzenia bieżącej

kontroli zgodności procesów prywatyzacyjnych z procedurami określonymi przepisami prawa i wykluczenie w przyszłości zaniżania wartości prywatyzowanego majątku. Ponadto, Najwyższa Izba Kontroli skierowała **do Prokuratury wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie zwrotu przez SP KWWS korzyści, uzyskanych niesłusznie kosztem przedsiębiorstwa państwowego BPPB BIPRODEX**.

3. Ważniejsze wyniki kontroli

3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

Podstawowe kwestie związane z prywatyzacją przedsiębiorstw państwowych regulują przepisy *ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji*[4] oraz *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 czerwca 1997 r. w sprawie zakresu analizy spółki oraz przedsiębiorstwa państwowego, sposobu jej zlecania, opracowania, zasad odbioru i finansowania oraz warunków, w razie spełnienia których można odstąpić od opracowania analizy*[5].

Zgodnie z art. 39 ust.1 ww. *ustawy*, prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego dokonuje się przez **sprzedaż** przedsiębiorstwa, **wniesienie** go do spółki lub oddania do **odpłatnego korzystania** (prywatyzacja bezpośrednia). Art. 41 ust. 1 stanowi, że organ założycielski dokonuje prywatyzacji bezpośredniej w imieniu Skarbu Państwa, w szczególności gdy z wnioskiem wystąpi dyrektor przedsiębiorstwa państwowego i rada pracownicza, albo wobec złożonej oferty nabycia przedsiębiorstwa, zawiązania spółki, do której przedsiębiorstwo ma być wniesione, lub zawarcia umowy o oddaniu go do odpłatnego korzystania.

Powołane wyżej *rozporządzenie Rady Ministrów* stanowi m.in., że przed zaoferowaniem do zbycia akcji Skarbu Państwa w spółce powstałej w wyniku komercjalizacji oraz przed wydaniem zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej przedsiębiorstwa państwowego, przeprowadza się **analizę**, której zakres powinien obejmować sytuację prawną majątku, stan i perspektywy rozwoju, ocenę realizacji obowiązków wynikających z tytułu wymagań ochrony środowiska i ochrony dóbr kultury oraz oszacowanie wartości przedsiębiorstwa (§ 1 *rozporządzenia*).

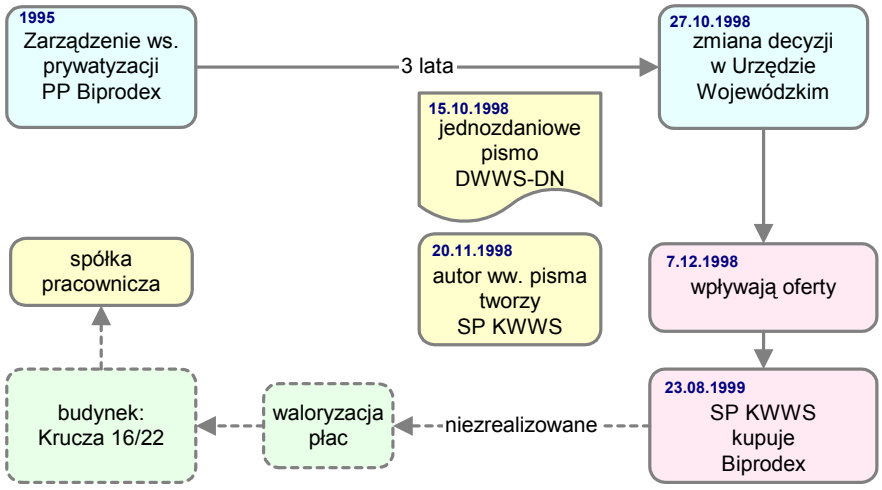
Oszacowanie wartości przedsiębiorstwa państwowego jest dokonywane przy użyciu co najmniej dwóch metod, a wybór metody wyceny wymaga uzasadnienia (§5 ust.1 i 2 *rozporządzenia*). Ponadto, wykonanie analizy zleca, jednemu lub kilku podmiotom, minister właściwy do spraw Skarbu Państwa albo organ założycielski przedsiębiorstwa państwowego (§8 ust.1 *rozporządzenia*). Po złożeniu ofert, ich ocena dokonywana jest komisyjnie, przy czym w pierwszym etapie komisja ocenia oferty zgodnie z przyjętymi kryteriami formalnymi oraz postanawia o dopuszczeniu ofert do drugiego etapu przetargu (§11 ust. 1 i 2 *rozporządzenia*).

[4] Dz.U. z 2002 r. Nr 171 poz. 1397 ze zm.

[5] Dz.U. 64 poz. 408 ze zm.

3.2. Ustalenia

Najistotniejsze fakty związane ze sprzedażą Biura Projektów Przemysłu Betonów „Biprodex" ilustruje poniższy schemat:

3.2.1. Decyzja o sprzedaży przedsiębiorstwa Biprodex

Proces prywatyzacji BPPB BIPRODEX wszczęty został *Decyzją nr 40 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 27 października 1995 r.* Rok później wydane zostało *Postanowienie Wojewody Warszawskiego nr 26/96 z dnia 18 października 1996 r.* o kontynuacji procesu prywatyzacji w drodze leasingu pracowniczego.

Wojewoda Warszawski zdecydował 27 października 1998 r. o prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego BPPB Biprodex w trybie art. 39 ust. 1 pkt 1 *ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych*, tj. w drodze sprzedaży. Decyzja ta wynikała z faktu zainteresowania nabyciem przedsiębiorstwa przez spółkę Dom Wydawniczy Wolne Słowo – Dział Nieruchomości Sp. z oo. oraz z porównania wysokości potencjalnych wpływów budżetowych możliwych do uzyskania w wyniku zastosowania dwóch sposobów prywatyzacji.

> W dniu 26 listopada 1998 r. przedsiębiorstwo Biprodex złożyło pozew do Sądu Wojewódzkiego o „unieważnienie bezprawnych działań Wojewody Warszawskiego zmierzających do sprzedania BPPB Biprodex w Warszawie, bez zgody i udzielonego pełnomocnictwa właściciela tj. organów samorządowych – Rady Pracowniczej i Dyrektora tego przedsiębiorstwa", a następnie wniosło o uchylenie decyzji Wojewody o wszczęciu prywatyzacji w drodze sprzedaży.
>
> Sąd Wojewódzki w dniu 18 lutego 1999 r. zarządzeniem tymczasowym uchylił decyzję Wojewody, wszczynającą postępowanie prywatyzacyjne BPPB Biprodex przez sprzedanie przedsiębiorstwa w drodze przetargu publicznego. W dniu 9 marca 1999 r. Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział XX Gospodarczy na kolejny wniosek przedsiębiorstwa (o cofnięcie pozwu) postanowił umorzyć postępowanie w sprawie. Jednocześnie przedsiębiorstwo zrzekło się roszczenia.
>
> Uzasadnieniem zmiany stanowiska przedsiębiorstwa był fakt, że „inwestor strategiczny, reprezentowany przez Krzysztofa Suskiego i Macieja Kuleszę, zobowiązał się do zawiązania spółki z o.o. i nieodpłatnego przekazania 49% udziałów załodze prywatyzowanego Przedsiębiorstwa i zagwarantował miejsca pracy na niezmienionym poziomie przez co najmniej dwa lata oraz utrzymania firmy i kontynuowanie profilu działalności produkcyjnej BPPB Biprodex na

czas nieograniczony"[6]. Wg oświadczenia skierowanego przez przedsiębiorstwo do Sądu, powyższe zobowiązania zawarte zostały w akcie notarialnym z 26 lutego 1999 r. oraz *Protokole wzajemnych ustaleń z 8 stycznia 1999 r.*

W wyniku zaproszenia do rokowań w sprawie sprzedaży BPPB Biprodex, oferty zakupu we wskazanym terminie złożyli: „Mostostal-Export" SA w Warszawie i Studia Projektowe KWWS Sp. z oo. Po przeprowadzeniu analizy ofert, do dalszych negocjacji warunków sprzedaży wytypowano spółkę SP KWWS.

Wojewoda Mazowiecki wydał 21 stycznia 1999 r. zarządzenie o prywatyzacji bezpośredniej przedsiębiorstwa państwowego BPPB Biprodex. Projekt umowy sprzedaży uzyskał akceptację Ministerstwa Skarbu Państwa 29 czerwca 1999 r.

W dniu 23 sierpnia 1999 r. podpisany został akt notarialny sprzedaży przedsiębiorstwa BPPB Biprodex pomiędzy wyznaczonym przez Wojewodę Mazowieckiego pełnomocnikiem do spraw prywatyzacji a Prezesem spółki Studia Projektowe KWWS Sp. z oo.

Departament Kontroli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji przeprowadził w okresie 25 września – 25 października 2002 r. kontrolę *przestrzegania przez Wojewodę Mazowieckiego procedury prywatyzacji bezpośredniej oraz prowadzonych postępowań dotyczących przekazywania organom samorządów gminnych i powiatowych oraz województw mienia Skarbu Państwa*. Kontrolą objęto również prywatyzację BPPB Biprodex. Kontrolę w zakresie przestrzegania praw pracowniczych przeprowadziła w **spółce PPI Biprodex sp. z oo**. również Państwowa Inspekcja Pracy. W wyniku powyższych kontroli ustalono m.in. popełnienie w toku omawianej prywatyzacji konkretnych błędów oraz niedotrzymanie zobowiązań wobec pracowników, określonych w trakcie negocjacji przedprywatyzacyjnych.

3.2.2. NARUSZENIE PROCEDURY PRYWATYZACJI

Najwyższa Izba Kontroli ustaliła, że analizy przedprywatyzacyjne BPPB Biprodex zlecone zostały wykonawcy przez samo przedsiębiorstwo. Stanowiło to naruszenie obowiązku wynikającego z § 8 obowiązującego wówczas *Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zakresu analizy spółki oraz przedsiębiorstwa państwowego*[7]. Zgodnie z powołanym przepisem, „wykonanie analizy zleca, jednemu lub kilku podmiotom wyłonionym w drodze pisemnego przetargu publicznego, Minister Skarbu Państwa, Agencja Prywatyzacji albo organ założycielski przedsiębiorstwa państwowego". W omawianym przypadku, wbrew obowiązkowi przetargu nie przeprowadzono, a analizę zlecił podmiot do tego nieuprawniony. Sprzedaż BPPB „Biprodex" dokonana została w oparciu o dokumentację sporządzoną w celu oddania przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania przez spółkę pracowniczą. W ww. dokumentacji przyjęto założenie dalszego funkcjonowania przedsiębiorstwa w formie spółki pracowniczej, działającej w oparciu o majątek BPPB „Biprodex" oddany jej w leasing. W ocenie NIK miało to bezpośredni

[6] Wniosek BPPB BIPRODEX z 27 lutego 1999 r. do Sądu Gospodarczego o cofnięcie pozwu.
[7] Treść rozporządzenia w brzmieniu obowiązującym do 10 września 2003 r. (Dz.U. Nr 64 poz. 408).

wpływ na poziom wyceny prywatyzowanego przedsiębiorstwa a także na wysokość wpływów budżetowych z tytułu prywatyzacji.

> Zgodnie z *rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 3 czerwca 1997 r. w sprawie zakresu analizy spółki oraz przedsiębiorstwa państwowego*, wykonanie analizy stanu przedsiębiorstwa nie jest wymagane dla przedsiębiorstw państwowych, dla których zostało ono zlecone przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, a analiza spełnia określone w nim wymogi. Prywatyzację BPPB „Biprodex" przeprowadzono, wykorzystując dla celów prywatyzacji bezpośredniej analizy przedprywatyzacyjne przygotowane w związku z zamiarem oddania przedsiębiorstwa w leasing spółce pracowniczej, wykonanie których przedsiębiorstwo zleciło przed wejściem w życie powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów.

W 1995 r. przedsiębiorstwo zleciło wykonanie analiz przedprywatyzacyjnych, a w kwietniu i maju 1998 r. na zlecenie BPPB Biprodex, **„Urmasz" sp. z oo., Warszawa ul. Sienna 57 lok. 9**, aktualizując ww. dokumenty przygotowała i opracowała dokumentację prywatyzacyjną w skład której wchodziły:

1) *Biznes plan na okres od stycznia 1998 r. do grudnia 2002 r.*;
2) *Sytuacja prawna majątku BPPB Biprodex*;
3) *Analiza ekonomiczno-finansowa BPPB Biprodex*;
4) *Kwestionariusz BPPB Biprodex*;
5) *Wycena BPPB Biprodex metodą zdyskontowanych przyszłych strumieni pieniężnych – DCF*;
6) *Wycena BPPB Biprodex metodą wartości skorygowanej aktywów netto, której integralną część stanowi sporządzony w maju 1998 Operat szacunkowy ustalenia wartości rynkowej budynku*.

Nieuzasadniona zmiana sposobu prywatyzacji

Decyzja Wojewody o zmianie sposobu prywatyzacji – sprzedaż w wyniku zaproszenia do rokowań zamiast oddania przedsiębiorstwa w leasing spółce pracowniczej - nie była dostatecznie uzasadniona.

Jednozdaniowe pismo z 15 października 1998 r. skierowane do Urzędu Wojewódzkiego – Wydziału Nadzoru Założycielskiego i Mienia Skarbu Państwa, podpisane przez Prezesa Zarządu spółki Dom Wydawniczy Wolne Słowo-Dział Nieruchomości sp. z o.o., w ocenie NIK nie zawierało woli zawarcia umowy, nie określało istotnych jej postanowień ani oznaczenia terminu, w ciągu którego składający ofertę oczekiwać miał odpowiedzi. Zakwalifikowanie omawianego pisma przez pana Pawła Moczydłowskiego – Dyrektora Wydziału Nadzoru Założycielskiego i Mienia Skarbu Państwa, jako poważnej oferty spowodowało podjęcie przez Wojewodę decyzji o zmianie ścieżki prywatyzacyjnej.

> Ww. pismo brzmiało następująco: „W imieniu Spółki Dom Wydawniczy Wolne Słowo – Dział Nieruchomości Sp. z o.o. proszę o rozważenie oferty zakupu majątku przedsiębiorstwa Biura Projektów Przemysłu Betonów «BIPRODEX» z siedzibą w Warszawie, ul. Krucza 16/22 w trybie art.39 ust.1 pkt 1 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych."

Stosownie do §4 *Regulaminu dot. postępowania prowadzonego w związku z ogłoszonym publicznie przez Wojewodę Warszawskiego zamiarem prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Biuro Projektów Przemysłu Betonów Biprodex w Warszawie przy ul. Kruczej 16/22 na postawie art. 39 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (...) i sprzedaży ww. przedsiębiorstwa w rozumieniu art.551 k.c.:*

„Komisja po sprawdzeniu ofert pod względem spełnienia warunków określonych w ogłoszeniu prasowym kwalifikuje je do następnych etapów na zasadzie określonej w §7 ust.1."

W dzienniku *Gazeta Wyborcza*, 10 listopada 1998 r. ukazało się ogłoszenie Wojewody Warszawskiego zapraszające do składania ofert zainteresowanych nabyciem BPPB Biprodex w rozumieniu art. 55^1 k.c. w trybie art. 39 ust. 1 pkt 1 *ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji*. Wśród wymaganych dokumentów w ogłoszeniu wymieniono m. in. dokumenty potwierdzające wiarygodność finansową oferenta. Najwyższa Izba Kontroli ustaliła, że na powyższe zaproszenie odpowiedziały dwa podmioty (Studia Projektowe KWWS Sp. z oo. oraz **Mostostal-Export SA**), z których jeden tj. SP KWWS nie przedłożył żadnych dokumentów potwierdzających wiarygodność tej spółki. Spółka SP KWWS rozpoczęła działalność (wpis do RHB) dopiero 30 listopada 1998 r. tj. już po ogłoszeniu ww. zaproszenia Wojewody. Komisja przetargowa powołana przez Wojewodę Mazowieckiego 27 października 1998 r. nie odrzuciła tej oferty ze względu na braki formalne, czym naruszyła postanowienia powołanego wyżej *Regulaminu*. Na brak potwierdzenia wiarygodności finansowej oferenta SP KWWS zwracała również uwagę pani Aldona Kamela-Sowińska - Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Skarbu Państwa, w piśmie z dnia 22 kwietnia 1999 r.

3.2.3. NIERZETELNA ANALIZ WYCEN W MAZOWIECKIM URZĘDZIE WOJEWÓDZKIM

Najwyższa Izba Kontroli ustaliła, że nierzetelnie wykonano w Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie (od 1 stycznia 1999 r. Mazowiecki Urząd Wojewódzki) analizę ww. wycen wykorzystanych w procesie prywatyzacji przedsiębiorstwa BPPB „Biprodex". W konsekwencji w znaczący sposób wpłynęło to na określenie przedziału wartości przedsiębiorstwa. Analiza wycen przeprowadzona w Urzędzie Wojewódzkim została sporządzona 4 października 1998 r., tj. przed wydaniem przez Wojewodę decyzji o zmianie ścieżki prywatyzacji przedsiębiorstwa BPPB Biprodex. W tym czasie obowiązywała *Decyzja nr 40 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 27 października 1995 r.* wszczynająca proces prywatyzacji oraz *Postanowienie Wojewody Warszawskiego nr 26/96 z dnia 18 października 1996 r. o* kontynuacji procesu prywatyzacji w drodze leasingu pracowniczego.

Ustalenie wartości przedsiębiorstwa dla celów jego sprzedaży, w oparciu o dokumentację sporządzoną z założeniem jego oddania w leasing spółce pracowniczej spowodowało – zdaniem NIK – zaniżenie przedziału negocjacyjnego przedsiębiorstwa, przyjętego do negocjacji z oferentami.

> Do wyliczenia wartości gruntu pod budynkiem położonym w Warszawie przy ul. Kruczej 16/22, przyjęto w MUW niezasadnie procedurę regulowaną § 23 ust. 2. *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lipca 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad wyceny nieruchomości oraz zasad i trybu sporządzania operatu szacunkowego*[8], odnoszącą się do nieruchomości, dla których niemożliwe jest dokonanie określenia wartości rynkowej metodą porównywalnych transakcji.

[8] Dz.U. z 1998 r. Nr 98, poz. 612; uchylone 8 stycznia 2003 r. *rozporządzeniem z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad wyceny nieruchomości oraz zasad i trybu sporządzania operatu szacunkowego* (Dz.U. Nr 230 poz. 1924).

> Tymczasem, w przypadku nieruchomości położonej w Warszawie przy ul. Kruczej 16/22, wartość rynkowa działki i budynku została określona w znajdującym się w MUW operacie szacunkowym przygotowanym przez biegłego rzeczoznawcę majątkowego w maju 1998 r. Wartość prawa użytkowania wieczystego gruntu oszacowano w podejściu porównawczym techniką analizy statystycznej rynku na kwotę 7 778 tys. zł. Zdaniem NIK, w trakcie analizy wycen w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim należało przyjąć do określenia wartości gruntu wyliczenia zawarte w ww. operacie szacunkowym i określić wartość wieczystego użytkowania gruntu na kwotę 7 778 tys. zł , a nie na kwotę 3 791,77 tys. zł. Przyjęcie błędnej metody spowodowało zaniżenie górnej granicy negocjacyjnej o kwotę 3 986,23 tys. zł.

W analizie przeprowadzonej w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim, wykorzystano dane z wyceny przedsiębiorstwa wykonanej przez Urmasz Sp. z oo. metodą zdyskontowanych przyszłych strumieni pieniężnych (DCF) na dzień 31.12.1997 r. Powyższej wyceny przedsiębiorstwa dokonano przy założeniu, że będzie ono prywatyzowane drogą oddania w leasing spółce pracowniczej. Taki cel spowodował, że w wycenie przyjęto założenia finansowe inne, niż gdyby przedsiębiorstwo przeznaczono do prywatyzacji w drodze sprzedaży. Przy projekcji finansowej przyjęto, że nabywca – spółka pracownicza - będzie kontynuować działalność w zakresie nie zmienionym z dnia wyceny. Nie przewidywano w wycenie m.in. doinwestowania spółki przez inwestora strategicznego.

Zdaniem NIK, znacznie zaniżono wartość rezydualną przedsiębiorstwa, prognozując stałe wysokie koszty na inwestycje w kwocie 1 430 tys. zł rocznie, nie zwiększając równocześnie przychodów osiąganych przez przedsiębiorstwo w związku z tymi inwestycjami.

> Były pracownik Urzędu Wojewódzkiego, który zajmował się m.in. prywatyzacją BPPB „Biprodex" zeznał: „Zgodnie z praktyką stosowania metody DCF w ostatnim roku prognozy planuje się dokonywanie inwestycji mających na celu zabezpieczenie poprawy struktury technicznej przedsiębiorstwa. Szczególnie jest to ważne w przypadku prywatyzacji w oparciu o ścieżkę prywatyzacji określoną art. 37 ust 1, pkt 2 i 3 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji pp[9]. W tych przypadkach mienie Skarbu Państwa pozostaje po prywatyzacji własnością Skarbu Państwa jako uczestnika spółki lub do 10 lat dopóki spółka pracownicza nie wywiąże się z należnych opłat tj. kwoty podstawowej plus odsetki."

Zmiana ścieżki prywatyzacyjnej z oddania przedsiębiorstwa w leasing spółce pracowniczej na sprzedaż przedsiębiorstwa w rozumieniu art.55[1] *Kodeksu cywilnego* powinna zatem jednocześnie spowodować sporządzenie nowej jego wyceny. W konsekwencji podjętych przez Wojewodę Warszawskiego działań, niedoszacowano wartość przedsiębiorstwa, liczoną metodą DCF, o kwotę mogącą wynieść nawet 5 297 tys. zł.

Uwzględniając powyższe uwagi, przedział negocjacyjny w procesie prywatyzacji BPPB Biprodex, ustalony przez organ założycielski, obliczony przy zastosowaniu tych samych metod (zastosowanie metody mieszanej – „szwajcarskiej" dla wyliczenia dolnej granicy negocjacyjnej), powinien zawierać się po zaokrągleniu w zakresie od 12 050 tys. zł do 15 200 tys. zł, a nie jak przyjęto od 7 400 tys. zł do 11 200 tys. zł.

[9] Pomyłka w wyjaśnieniach; sposoby prywatyzacji określa art. 39 powołanej *ustawy*.

3.2.4. NIEZREALIZOWNE ZOBOWIĄZANIA

Najwyższa Izba Kontroli ustaliła, że Spółka SP KWWS jednostronnie odstąpiła od realizacji części zobowiązań wynikających z umowy prywatyzacyjnej, zaś część jej postanowień (zawartych w *Protokole wzajemnych ustaleń z 8 stycznia 1999 r.*) realizowała w sposób nienależyty.

Nierzetelnie realizowano postanowienia wynikające z *Protokołu wzajemnych ustaleń z 8 stycznia 1999 r.*, który podpisali: Prezes Zarządu SP KWWS i pełnomocnik SP KWWS z jednej strony oraz Rada Pracownicza i Dyrekcja BPPB Biprodex z drugiej strony. Zgodnie z tym protokołem, nabywca (SP KWWS) powinien m.in. utworzyć spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością i wnieść do niej wkład rzeczowy w postaci prawa własności budynku i prawa wieczystego użytkowania gruntu w Warszawie przy ul. Kruczej 16/22. W powstałej w ten sposób spółce, 40% udziałów objąć mieli pracownicy prywatyzowanego przedsiębiorstwa. W dniu 24 września 1999 r. powołano spółkę z ograniczona odpowiedzialnością pod firmą: **Przedsiębiorstwo Projektowo-Inwestycyjne Biprodex sp. z oo.** Kapitał zakładowy spółki wynosił 2 450 tys. zł i dzielił się na 24 500 udziałów o wartości 100 zł każdy. Udziały o wartości 2 150 tys. zł zostały pokryte wkładem niepieniężnym w postaci firmy (w rozumieniu Kodeksu cywilnego) BPPB Biprodex. Wartość firmy, tj. nazwy BIPRODEX (2 150 tys.zł), nie została wcześniej ujęta w wycenie składników majątkowych przedsiębiorstwa państwowego, zaś wycena nie została wykonana przez uprawniony do tego podmiot. Do nowoutworzonej spółki nie wniesiono prawa własności budynku i wieczystego użytkowania gruntu zakupionych wraz z przedsiębiorstwem Biprodex. W ocenie NIK, niewniesienie budynku i działki do tworzonej spółki stanowiło naruszenie umowy prywatyzacyjnej.

Spółka SP KWWS jednostronnie dokonała wyboru jednego z wielu zobowiązań do realizacji. W konsekwencji, nowopowstała spółka – PPI Biprodex, której udziałowcami zostali m.in. pracownicy prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego, nie została właścicielem omawianej nieruchomości. Realizując zobowiązania wynikające z ustaleń zawartych w ww. *protokole z 8 stycznia 1999 r.* SP KWWS podpisała jedynie z nowoutworzoną spółką umowę o zarządzanie nieruchomością w Warszawie przy ul. Kruczej 16/22.

Nie zrealizowano również pozostałych postanowień socjalnych wynikających z *umowy sprzedaży przedsiębiorstwa BPPB Biprodex*. W okresie objętym gwarancją zatrudnienia, tj. od 24 sierpnia 1999 r. do 23 sierpnia 2001 r. pracownicy otrzymywali wynagrodzenia na poziomie z lipca 1999 r. bez waloryzacji zgodnej ze wskaźnikami GUS. Powyższe naruszenie *Protokołu wzajemnych ustaleń* zostało stwierdzone w toku kontroli przeprowadzonej w 2002 r. w Biprodex PPI sp. z o.o. przez Państwową Inspekcję Pracy.

SP KWWS nierzetelnie realizowała także obowiązki informacyjne, określone w umowie sprzedaży BPPB Biprodex. Kupujący zobowiązał się przedkładać sprzedającemu szczegółowe sprawozdania zawierające niezbędne informacje, umożliwiające przeprowadzenie analizy wykonania zobowiązań kupującego oraz naliczenie ewentualnych kar umownych. Sprawozdania odpowiednim reprezen-

tantom Skarbu Państwa odpowiadającym za nadzór nad realizacją postanowień umowy prywatyzacyjnej przesyłano corocznie, jednak ich zawartość nie stanowiła wystarczającej podstawy do przeprowadzenia kompleksowej analizy realizacji postanowień umowy.

> Np. w przesłanym do Departamentu Nadzoru i Prywatyzacji II MSP 24 maja 2000 r. sprawozdaniu stwierdzono, że spółka przekaże pracownikom zgodnie z umową 40% udziałów w nowoutworzonej spółce. Zgodnie z umową udziały powinny zostać przekazane w terminie 30 dni od zarejestrowania spółki (tj. od 24 września 1999 r.). Przekazywanie rozpoczęto dopiero w lipcu 2000 r. a zakończono 31 października 2000 r., tzn. z ponad rocznym opóźnieniem.

SP KWWS zaniechała realizacji zobowiązania do zabezpieczenia ewentualnych roszczeń przysługujących Skarbowi Państwa na hipotece nieruchomości wchodzącej w skład przedmiotu umowy, położonej w Warszawie przy ul. Kruczej 16/22. Postanowienia umowy prywatyzacyjnej naruszał również brak informacji o ww. zaniechaniu, skierowanej do organów reprezentujących Skarb Państwa, którymi byli odpowiednio: Wojewoda Mazowiecki oraz Minister Skarbu Państwa.

> W § 12 umowy sprzedaży przedsiębiorstwa, zawartej aktem notarialnym z dnia 23.08.1999 r. spółka Studia Projektowe KWWS sp. z o.o. oświadczyła, że „na prawie użytkowania wieczystego gruntu i własności budynku – objętych księgą wieczystą […] ustanawia – na rzecz Skarbu Państwa – hipotekę kaucyjną do kwoty 1.200.000 złotych zabezpieczającą płatność oprocentowania od określonych w § 6 ust. 2 pkt 2 niniejszego aktu, części ceny […] oraz zabezpieczającą zapłatę odsetek ustawowych w razie opóźnienia w płatności poszczególnych części ceny". Tymczasem, pismem z 10 stycznia 2004 r. **Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego dla Warszawy Mokotowa** poinformował Najwyższą Izbę Kontroli, że wniosek o wpis hipoteki, zawarty w umowie sprzedaży przedsiębiorstwa z 23 sierpnia 1999 r., zawartej przed notariuszem, został zwrócony wobec jego nieopłacenia.

3.2.5. BRAK NALEŻYTEGO NADZORU ZE STRONY MSP

Najwyższa Izba Kontroli ustaliła, że nadzór Ministra Skarbu Państwa nad realizacją umowy prywatyzacyjnej BPPB Biprodex sprawowany był nierzetelnie.

> Wojewoda Mazowiecki przekazał dokumentację prywatyzacyjną Ministrowi Skarbu Państwa 16 grudnia 1999 r., zaś 7 stycznia 2000 r. akta sprawy przekazane zostały przez Wojewodę Mazowieckiego do Delegatury MSP w Ciechanowie. Stosownie do § 11 ust. 1 *umowy sprzedaży przedsiębiorstwa z dnia 23 sierpnia 1999 r.* kupujący zobowiązał się do corocznego przedkładania sprzedającemu szczegółowego sprawozdania zawierającego niezbędne informacje, umożliwiające dokonywanie analizy wykonania przez kupującego zobowiązań. Jednocześnie § 11 ust. 2 ww. *umowy* uprawniał Skarb Państwa do dokonywania oględzin oraz analizy dokumentacji dotyczącej zbytego przedsiębiorstwa.

Mimo jednoznacznych postanowień umowy, Minister Skarbu Państwa nie dokonywał rzetelnej analizy przedstawianych mu przez nabywcę dokumentów, nie korzystał z uprawnień do dokonywania oględzin ani nie podejmował innych czynności z zakresu nadzoru nad realizacją omawianej prywatyzacji.

W tym czasie nieprawidłowości w realizacji umowy prywatyzacyjnej (w części zawartej w protokole wzajemnych ustaleń) zostały stwierdzone przez Państwową Inspekcję Pracy (w trakcie kontroli prowadzonej w 2002 r. w Biprodex

PPI sp. z oo.[10]) oraz przez Departament Kontroli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w toku kontroli prowadzonej w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim. Ponadto, do Ministra Skarbu Państwa skierowana została skarga zwolnionych pracowników i udziałowców byłego przedsiębiorstwa, wskazująca na możliwość niewywiązywania się SP KWWS z przyjętych wobec Skarbu Państwa zobowiązań. Skargi pracowników były również przekazywane do Delegatury MSP w Ciechanowie przez Wojewodę Mazowieckiego. Powyższe okoliczności nie spowodowały jednak podjęcia przez Ministra Skarbu Państwa skutecznych czynności zmierzających do wyegzekwowania zobowiązań nabywcy lub rozwiązania umowy prywatyzacyjnej.

Według informacji Ministra Skarbu Państwa[11], przyczynami trudności w wyegzekwowaniu od inwestora należytego wykonania zobowiązań były: dokonany – pod presją załogi przedsiębiorstwa – wybór niewłaściwego inwestora przez Wojewodę Mazowieckiego i niedostosowanie treści umowy prywatyzacyjnej do zagrożeń wynikających z tego wyboru. Załączony do ww. umowy *Protokół wzajemnych ustaleń* zawierał postanowienia, z których część była niejednoznaczna w treści, pozbawiona sensu ekonomicznego lub sprzeczna z przepisami prawa. Przewidziane w umowie prywatyzacyjnej kary umowne dotyczyły tylko niewykonywania zobowiązań w zakresie inwestycji i zatrudnienia. W opinii Ministra, Delegatura MSP w Ciechanowie nie była w stanie wyegzekwować należytego wykonania zobowiązań od inwestora.

3.2.6. Realizacja płatności przez SP KWWS

Realizując część pozostałych postanowień umowy prywatyzacyjnej, Spółka terminowo i zgodnie z harmonogramem realizowała wszystkie płatności wraz z odsetkami. W dniu podpisania umowy za pośrednictwem **Bałtyckiego Funduszu Leasingowego S.A.** wpłaciła określone w umowie kwoty i w okresie objętym kontrolą właściwie realizowała płatności z tytułu zakupu Przedsiębiorstwa. Ponadto, poniosła w okresie trzech lat od przejęcia majątku przedsiębiorstwa BPPB Biprodex nakłady inwestycyjne w ten majątek w wysokości 5 798,36 tys. zł., co przekraczało zobowiązania wynikające z umowy prywatyzacyjnej (4 mln zł). NIK zauważa jednak, że całość powyższych inwestycji dotyczyła modernizacji budynku przy ul. Kruczej w Warszawie, który do dnia zakończenia kontroli nie został wniesiony aportem do spółki z udziałem pracowników i pozostawał w posiadaniu SP KWWS.

[10] Spółka z udziałem nabywcy oraz pracowników; umowa prywatyzacyjna przewidywała wniesienie do niej aportem majątku prywatyzowanego przedsiębiorstwa.
[11] Pismo z 16 sierpnia 2004 r.

4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli

4.1. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

Żaden z kontrolowanych podmiotów nie zgłosił zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokołach kontroli.

Wystąpienia

W wyniku przeprowadzonych kontroli skierowano wystąpienia pokontrolne do Zarządu spółki Studia Projektowe KWWS Sp. z oo. oraz Wojewody Mazowieckiego. Ponadto, skierowano również wystąpienie pokontrolne do Ministra Skarbu Państwa, jako właściwego organu państwowego, reprezentującego Skarb Państwa w sprawach z zakresu gospodarowania mieniem Skarbu Państwa, w tym komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (art. 25 ust. 1 i 2 *ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej*[12]).

Wnioski

W wystąpieniach NIK wnioskowała o podjęcie następujących działań przez niżej wymienione podmioty:

Spółka Studia Projektowe KWWS Sp. z oo.

1. Wniesienie nieruchomości położonej w Warszawie przy ul. Kruczej 16/22 do spółki Biprodex PPI, zgodnie z protokołem uzgodnień z dnia 8 stycznia 1999 r.
2. Realizację postanowień socjalnych indeksacji płac pracowników spółki PPI Biprodex Sp. z oo.
3. Przesyłanie sprawozdań z realizacji postanowień umowy kupna przedsiębiorstwa BPPB Biprodex, w sposób pozwalający na dokładną analizę wykonania zobowiązań.

Wojewoda Mazowiecki

1. Wprowadzenie mechanizmu zapewniającego bieżącą kontrolę zgodności procesów prywatyzacyjnych z procedurami określonymi przepisami prawa,
2. Zapewnienie przeprowadzania analiz przedprywatyzacyjnych w sposób wykluczający zaniżanie wartości prywatyzowanego majątku.

Minister Skarbu Państwa

1. Rozważenie rozwiązania umowy prywatyzacyjnej Biura Projektów Przemysłu Betonów BIPRODEX,
2. Wzmocnienie nadzoru nad przebiegiem procesów prywatyzacyjnych w celu zapewnienia ich zgodności z obowiązującymi przepisami,

[12] Tj. Dz.U. z 2003 r. Nr 159 poz. 1548 ze zm.

3. Wyjaśnienie przyczyn braku rzetelnego nadzoru przez Delegaturę MSP w Ciechanowie nad realizacją umowy prywatyzacyjnej BPPB BIPRODEX,

Zastrzeżenia

Do przekazanych wystąpień pokontrolnych zastrzeżenia zgłosiły następujące podmioty: spółka SP KWWS oraz Minister Skarbu Państwa. Wojewoda Mazowiecki nie zgłosił zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego skierowanego przez NIK.

Zastrzeżenia spółki SP KWWS odnosiły się do oceny NIK dotyczącej realizacji postanowień wynikających z *Protokołu wzajemnych ustaleń* podpisanego w dniu 8 stycznia 1999 r. tzn. istnienia obowiązku wniesienia przez SP KWWS aportu rzeczowego w postaci prawa własności budynku oraz prawa wieczystego użytkowania gruntu do nowoutworzonej spółki – PP-I Biprodex sp. z o.o., oraz charakteru socjalnego zobowiązań związanych z powstaniem tego nowego podmiotu. Ponadto skarżący zakwestionował negatywną ocenę NIK dotyczącą braku ustanowienia przez Spółkę zabezpieczenia płatności oprocentowania oraz ewentualnych odsetek ustawowych na rzecz Skarbu Państwa w postaci hipoteki kaucyjnej na nieruchomości położonej w Warszawie przy ul. Kruczej 16/22, stosownie do umowy sprzedaży przedsiębiorstwa. Zdaniem spółki, omawiana hipoteka powinna była zostać wpisana bez uiszczania żadnych opłat ze względu na fakt, że jedną ze stron wniosku o wpis tej hipoteki był Skarb Państwa. Skarżący zaznaczył również, że informację o oddaleniu wniosku uzyskał dopiero od NIK. Dodatkowo spółka zakwestionowała negatywną ocenę sprawozdań przesyłanych na podstawie umowy prywatyzacyjnej Ministrowi Skarbu Państwa wskazując, że wszystkie przekazywane dane zgodne były ze stanem faktycznym.

Uchwałą Komisji Odwoławczej, powołanej w Departamencie Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji, zastrzeżenia zostały oddalone w całości. Uchwała Komisji została zatwierdzona przez Prezesa NIK 13 maja 2004 r.

Zastrzeżenia Ministra Skarbu Państwa dotyczyły wskazanego przez NIK art. 53 ust.1 *ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji*, jako podstawy prawnej dla wnioskowanego rozwiązania umowy prywatyzacyjnej. W ocenie Ministra, przepis ten nie mógł zostać zastosowany przy prywatyzacji BPPB Biprodex, gdyż odnosi się do oddania przedsiębiorstwa do nieodpłatnego korzystania, a nie sprzedaży, która faktycznie miała miejsce w omawianym przypadku. Ponadto, Minister Skarbu Państwa nie zgodził się z negatywną oceną nadzoru nad realizacją umowy prywatyzacyjnej wskazując m.in. na fakt przedłożenia przez spółkę raportu biegłego rewidenta nt. realizacji zobowiązań prywatyzacyjnych. Do zastrzeżeń załączono *Informację z wykonania zobowiązań wynikających z zakupu Przedsiębiorstwa Państwowego Biuro Projektów Przemysłu Betonów BIPRODEX*, sporządzoną przez **BFA Audyt sp. z o.o. w Warszawie** (wg informacji MSP w dniu 16 grudnia 2003 r.).

Kolegium Najwyższej Izby Kontroli uwzględniło zastrzeżenia w części dotyczącej wskazania podstawy prawnej dla działań polegających na rozwiązaniu umowy prywatyzacyjnej. Kolegium uznało jednocześnie, że Minister Skarbu Państwa nie zakwestionował samego wniosku o rozważenie rozwiązania umowy prywatyzacyjnej, dlatego postanowiło utrzymać w tej części pierwszy wniosek pokontrolny. Zastrzeżenia dotyczące nierzetelnego nadzoru MSP nad realizacją

omawianej umowy zostały oddalone w całości. Kolegium zwróciło uwagę m.in. na fakt, że załączona do zastrzeżeń *Informacja* zawierała dane wprowadzające w błąd, oraz że została sporządzona już po rozpoczęciu kontroli przez NIK. Ponadto, w ocenie Kolegium NIK Delegatura MSP w Ciechanowie bezkrytycznie przyjmowała przedkładane przez Spółkę sprawozdania roczne, które zawierały dane mogące wprowadzać w błąd.

Realizacja wniosków

Pismem z dnia 16 czerwca 2004 r. SP KWWS odmówiła realizacji wniosku NIK dotyczącego wniesienia nieruchomości aportem do spółki Biprodex PPI Sp. z oo. argumentując, że nie jest już udziałowcem tej spółki. W odniesieniu do kwestii indeksacji spółka poinformowała, że oczekuje na wynik postępowania sądowego. Spółka uznała, że obecnie brak podstaw do uznania za uzasadnione roszczeń pracowników.

Pismem z 16 sierpnia 2004 r. Minister Skarbu Państwa poinformował NIK o sposobie wykorzystania uwag i realizacji wniosków pokontrolnych. Odnośnie podniesionej przez NIK kwestii rozwiązania umowy prywatyzacyjnej Minister stwierdził, że działanie takie, połączone z ewentualnym jednoczesnym zabezpieczeniem roszczeń Skarbu Państwa na hipotece nieruchomości przy ul. Kruczej 16/22 w Warszawie będzie rozważane po wydaniu w tej sprawie odpowiedniej opinii przez **Departament Prawny i Departament Zastępstwa Procesowego MSP**. Minister poinformował również, że **Dyrektor Delegatury MSP w Ciechanowie** zwrócił się 11 sierpnia 2004 r. do **Dyrektora Wydziału Skarbu Państwa i Przekształceń Własnościowych w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim** o wnikliwe analizowanie treści pakietów socjalnych, a w szczególności zwracanie uwagi na jednoznaczność ustaleń, ich sens ekonomiczny i zgodność z prawem. Dodatkowo, w lipcu 2004 r. w siedzibie MSP odbyła się narada z udziałem dyrektorów **Wydziałów Skarbu Państwa Urzędów Wojewódzkich** oraz dyrektorów Delegatur MSP i dyrektorów innych komórek organizacyjnych MSP, na której omówiono m.in. współpracę służb wojewodów z Delegaturami MSP w zakresie prywatyzacji bezpośredniej, w tym realizację umów prywatyzacyjnych.

Odnośnie wyjaśnienia przyczyn braku rzetelnego nadzoru Delegatury MSP w Ciechanowie nad realizacją umowy prywatyzacyjnej BPPB Biprodex, Minister poinformował, że zasadniczymi przyczynami trudności w wyegzekwowaniu od inwestora należytego wykonania zobowiązań były wadliwe działania Wojewody Mazowieckiego w toku prywatyzacji, a Delegatura MSP w Ciechanowie nie była w stanie wyegzekwować od niego należytego wykonania części zobowiązań. Udzielając powyższej informacji Minister Skarbu Państwa oparł się na wyjaśnieniu złożonym przez Dyrektora Delegatury MSP w Ciechanowie.

Wojewoda Mazowiecki poinformował NIK pismem z 15 czerwca 2004 r., że w roku 2003 wprowadzone zostały pisemne procedury w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim w sprawach postępowania w związku z ogłoszonym publicznie zamiarem prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego na podstawie art. 39 ust.1 pkt 1 *ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji* oraz w sprawie zasad wyboru oferty na wykonanie analizy przedsiębiorstwa państwowego przeznaczonego do prywatyzacji. Zawierają one m.in. obowiązek pisemnego uzasadnienia dokonanego

przez wykonawcę wyboru metody wyceny wartości przedsiębiorstwa. Dodatkowo, w celu wzmocnienia nadzoru nad procesami prywatyzacyjnymi, w Wydziale Skarbu Państwa i Przekształceń Własnościowych utworzono **Oddział Analiz Prywatyzacyjnych i Kontroli**.

Wniosek do Prokuratury

Najwyższa Izba Kontroli skierowała 24 sierpnia 2004 r. do Prokuratury zawiadomienie o ujawnieniu okoliczności, wskazujących na uzyskanie przez spółkę Studia Projektowe KWWS Sp. z oo. w Warszawie, niesłusznej korzyści z majątku państwowej osoby prawnej, tj. byłego przedsiębiorstwa państwowego BPPB Biprodex, w wysokości nie mniejszej niż 4 050 tys. złotych, co stanowi czyn określony w art.1 ust.1 *ustawy z dnia 21 czerwca 1990 r. o zwrocie korzyści uzyskanych niesłusznie kosztem Skarbu Państwa lub innych państwowych osób prawnych* (Dz.U. Nr 44, poz.255 ze zm.). Najwyższa Izba Kontroli zwróciła się do prokuratury z wnioskiem o wszczęcie postępowania w tej sprawie i wniesienie pozwu do **Sądu Okręgowego w Warszawie**, stosownie do treści art. 3 ww. ustawy.

5. Załączniki

5.1. Wykaz osób zajmujących stanowiska Ministra SP i Wojewody

Stanowisko Ministra Skarbu Państwa pełnili:

1. Mirosław Pietrewicz (1 października 1996 r. – 31 października 1997 r.)
2. Emil Wąsacz (31 października 1997 r. – 16 sierpnia 2000 r.)
3. Andrzej Chronowski (16 sierpnia 2000 r. – 28 lutego 2001 r.)
4. Aldona Kamela- Sowińska (28 lutego 2001 r. – 19 października 2001 r.)
5. Wiesław Kaczmarek (19 października 2001 r. – 7 stycznia 2003 r.)
6. Sławomir Cytrycki (7 stycznia 2003 r. – 2 kwietnia 2003 r.)
7. Piotr Czyżewski (2 kwietnia 2003 r. – 21 stycznia 2004 r.)
8. Jerzy Hausner - p.o. Ministra Skarbu Państwa (21 stycznia 2004 r. – 28 stycznia 2004 roku
9. Zbigniew Kaniewski (28 stycznia 2004 r. – 2 maja 2004 r.)
10. Jacek Socha (od 2 maja 2004 roku).

Stanowisko Wojewody Mazowieckiego (do 1 stycznia 1999 r. Wojewody Warszawskiego) pełnili:

1. Bohdan Jastrzębski (15 października 1990 r. – 28 listopada 1997 r.)
2. Maciej Gielecki (27 stycznia 1998 r. – 31 grudnia 1998 r.)
3. Antoni Pietkiewicz (od 4 stycznia 1999 r. – 22 października 2001 r.)
4. Leszek Mizieliński (od 22 października 2002 r.).

5.2. Wykaz aktów prawnych powołanych w *Informacji*

1) *Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej* (tj. Dz.U. z 2003 r. 159, poz. 1548 ze zm.)
2) *Ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji* (tj. Dz.U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397 ze zm.)
3) *Ustawa z dnia 21 czerwca 1990 r. o zwrocie korzyści uzyskanych niesłusznie kosztem Skarbu Państwa lub innych państwowych osób prawnych* (Dz.U. Nr 44, poz. 255 ze zm.)
4) *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny* (Dz.U. Nr 16 poz. 63 ze zm.)
5) *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad wyceny nieruchomości oraz zasad i trybu sporządzania operatu szacunkowego* (Dz.U. Nr 230 poz. 1924).
6) *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lipca 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad wyceny nieruchomości oraz zasad i trybu sporządzania operatu szacunkowego* (Dz.U. z 1998 r. Nr 98, poz. 612);
7) *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 czerwca 1997 r. w sprawie zakresu analizy spółki oraz przedsiębiorstwa państwowego, sposobu jej zlecania, opracowania, zasad odbioru i finansowania oraz warunków, w razie spełnienia których można odstąpić od opracowania analizy* (Dz.U. Nr 64, poz. 408 ze zm.)